Depresjonens filosofihistorie

Nassir Ghaemi

On depression

Drugs, diagnosis, and despair in the modern world. 232 s. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, 2013. Pris USD 25
ISBN 978-1-4214-0933-7

Når er depresjon normalt, og når er det sykdom? Det er det gjennomgående spørsmålet i boken som henvender seg til klinikere som behandler mennesker med stemningslidelser.

Forfatteren jobber med spørsmålet gjennom de fire delene. Første del er en idéhistorie for depresjon, inkludert begrepsavklaringer og en oppsummering av hvordan diagnosen har forandret seg. Deretter går forfatteren til angrep på både postmodernisme, farmasøytisk industri og utvikling av kodeverket DSM-5. I tredje del introduserer han fem filosofiske tilnærminger til depresjon og stemningslidelser, før han konkluderer i siste del.

Gjennom teksten vender forfatteren ofte tilbake til temaet om hvordan en stadig mer utvidet depresjonsdiagnose har inkludert pasienter som ikke burde ha en sykdomsdiagnose. Pasienter med forfatterens begrep «depresjons-ikkesykdom» har derfor fått behandling uten effekt. Hovedmålet er å klargjøre grensen mot depresjonssykdom.

De som er født uten smertesans, får et kort liv siden de ikke får noen korrigeringer på kroppens skader. Grunnsetningen i denne teksten er at håp ikke kan eksistere som noe annet enn en motgift til fortvilelse. På samme måte som glede ikke eksisterer uten nedstemthet. Gjennom flere slike motsetningsforhold viser forfatteren hvordan stemninger ikke kan eksistere som bare positive.

Teksten er godt oppbygd og svært kompakt skrevet. Med alt det som forfatteren vil diskutere, hadde jeg gjerne sett at han brukte noen flere sider til å presentere budskapet sitt.

Her er ingen sjekklister eller kjappe oppsummeringer, og heller ingen terapianbefalinger. Boken står godt selv, men aller mest inviterer den til refleksjon rundt våre tanker om depresjon og er en god start til videre refleksjon og lesing. Dessuten er det godt å få noen filosofiske betraktninger, for i bunn og grunn er det ganske mye filosofi i spørsmålene fra pasientene.

Boken minner leseren om hvor mange filosofiske temaer som er relevante i daglige kliniske liv. Det hele er blitt en vellykket miks av psykologi, psykiatri, filosofi og politikk. Som ung lege synes jeg dette er en verdifull innsikt. Jeg vil derfor anbefale den og tror at dette bidraget til forståelse av depresjon kan være nyttig både i psykiatrien og allmennmedisinen.

Ole Kristian Losvik

Turnuslege, St. Olavs Hospital
Trondheim

Menn med spiseforstyrrelser

Leigh Cohn, Raymond Lemberg, red.

Current findings on males with eating disorders

215 s, tab. Hove: Routledge, 2013. Pris GBP 90
ISBN 978-0-415-83590-9

Boken er en monografi som i hovedsak består av vitenskapelige artikler fra forskere både fra USA, Australia og Europa (inkludert fire fra Norge). 11 av 17 kapitler ble første gang publisert i 2012 i et spesialnummer av tidsskriftet *Eating Disorders: The Journal of Treatment and Prevention*.

I de fleste artiklene presenterer forfatterne funn fra enkeltstudier, men boken inneholder også oversiktsstudier om anoreksi hos tenåringsgutter og om bulimi hos menn, og kapitler om historikk, utredning, behandling og forebygging. Dette binder stoffet sammen og gjør boken mer interessant for klinikere.

Det er vanlig å betrakte spiseforstyrrelser som en lidelse som nesten bare rammer jenter og unge kvinner. I kliniske materialer er gjerne mindre enn 5 % av pasienter med spiseforstyrrelser gutter/menn. I hvilken grad denne lave forekomsten er reell eller skyldes at spiseforstyrrelser hos menn blir oversett, er usikkert. Det har vært en enorm økning av forskningslitteratur om spiseforstyrrelser de siste par tiårene. Men siden de aller fleste pasientene er kvinner, foreligger det få studier spesielt om menn. Det er en stor utfordring for fagfeltet å få mer kunnskap på dette området.

For klinikere, både innenfor allmennpraksis, idrettsmedisin, somatisk og psykiatrisk spesialisthelsetjeneste, er det viktig å være oppmerksom på at spiseforstyrrelser forekommer også hos gutter og menn. Det kan være en enda større terskel for menn enn for kvinner å erkjenne og søke hjelp for problemer knyttet til kroppsbilde og spising. Det vil være til god hjelp for dem som sliter med dette, å møte helsepersonell og andre støttepersoner for eksempel innen skole, fritidsaktiviteter, arbeidsplass eller brukerorganisasjoner, som har eller skaffer seg kunnskap på området.

Jeg kan anbefale boken spesielt for fagpersoner innen psykisk helsevern, men også for andre som liker å lese forskningslitteratur, og som ønsker mer kunnskap om menn og spiseforstyrrelser.

Inger M. Halvorsen

Overlege, Regional avdeling for spiseforstyrrelser
Oslo universitetssykehus, Ullevål